

Bruxelles, 2. prosinca 2014.
(OR. en)

14536/2/14
REV 2

GENVAL 64
COPEN 263
EUROJUST 189

NAPOMENA O TOČKI „I/A”

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika/Vijeće
Predmet:	Završno izvješće o šestom krugu uzajamnog ocjenjivanja – „Praktična provedba i djelovanje Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela i Odluke Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima

1. Revidirani nacrt završnog izvješća o šestom krugu uzajamnog ocjenjivanja „*Praktične provedbe i primjene Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela i Odluke Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima*” odražava ishod šestog kruga ocjenjivanja. Sadrži 24 preporuke i navodi neke dobre prakse koje bi se trebale razmotriti. Nekoliko konačnih izmjena označeno je simbolom [...] i podcrtane su.

2. O nacrtu izvješća raspravljalo se na sastanku CATS-a 11. studenoga i sastancima GENVAL-a 30. listopada i 21. studenoga 2014. Određeni broj država članica poslao je pisane komentare
 3. Poziva se COREPER/Vijeće da podrži preporuke iz revidiranog nacrtu završnog izvješća kako je navedeno u Prilogu i da se slože sa proslijeđivanjem ovog izvješća na znanje Europskom parlamentu.
-

**Završno izvješće o šestom krugu uzajamnog ocjenjivanja
„Praktične provedbe i primjene Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače
2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih
djela i Odluke Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim
stvarima”**

SADRŽAJ

1.	Sažetak.....	5
2.	Uvod	9
3.	Zakonodavni okvir.....	14
4.	Glavni zaključci.....	16
5.	Preporuke.....	18
5,1.	Opća pitanja i strukture	18
5.2.	Razmjena podataka	33
5.3.	Operativni aspekti	40
5.4.	Opća zapažanja i završne napomene.....	56

1. SAŽETAK

1. Prošlo je više od tri godine od odluke GENVAL-a od 22. lipnja 2011. da se šesti krug uzajamnog ocjenjivanja posveti praktičnoj provedbi i primjeni odluka o Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži (EJN) u državama članicama do pripreme ovog završnog izvješća.
2. U međuvremenu, Komisija je 18. srpnja 2013. podnijela prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust)¹.
3. Ovo izvješće usredotočeno je na opće zaključke i preporuke koji će dati inspiraciju Uniji i državama članicama kako da ojačaju borbu protiv teških oblika organiziranog kriminala u Europskoj uniji (EU). U njemu je naglašena važnost provedbe, razmjene informacija i jačanja operativnih aspekata Eurojusta i EJN-a.
4. Transnacionalni organizirani kriminal jedan je od glavnih izazova koji ugrožavaju stvaranje područja slobode, sigurnosti i pravde. Borba protiv te prijetnje zahtijeva da sva pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakona diljem EU-a poduzmu hitne i dalekosežne mjere. Mnogi oblici transnacionalnog kriminala sve su više međusobno povezani i potreba za poboljšanom suradnjom u području organiziranog kriminala je očita, i na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

¹ 12566/13 EUROJUST 59 EPPO 4 CATS 36 COPEN 109 (COM(2013) 535 završna verzija).

5. Što se tiče „Praktične provedbe i primjene Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela i Odluke Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima”, skupine stručnjaka uključene u 28 ocjenjivanja imale su priliku preispitati nacionalne sustave država članica. Preporuke za pojedinu zemlju navedene su u 28 pojedinačnih izvješća. Još se mogu dati dodatne opće preporuke za države članice i EU kako bi se razvilo relevantne sustave. Ovo izvješće sadrži određeni broj preporuka za države članice, EU, njegove institucije i agencije, Eurojust i EJP, uključujući sljedeće glavne preporuke:

- države članice koje to još nisu učinile trebale bi potpuno provesti konsolidiranu Odluku o Eurojustu, Odluku Vijeća o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima kao i druge instrumente EU-a u vezi s uzajamnom pravnom pomoći u međunarodnoj pravosudnoj suradnji i o uzajamnom priznavanju;
- sve države članice trebale bi uspostaviti ENCS i osigurati njegovo ispravno funkcioniranje;
- države članice trebale bi osigurati dovoljan broj osoblja i dovoljno velik proračun [...] za svoje nacionalne centre Eurojusta; neki stručnjaci su na terenskim posjetima napomenuli da bi određeno daljnje usklađivanje ovlasti nacionalnih članova moglo olakšati suradnju;

Kako bi se spriječilo da stručnjaci troše previše vremena na razmišljanje o tome koga kontaktirati, dokument koji su zajednički izradili Eurojust i EJP (vidjeti bilješku 34.) trebao bi se formalizirati i upotrebljavati kao osnova za razvoj nacionalnih smjernica za upućivanje predmeta EJP-u ili Eurojustu;

- države članice trebale bi razmotriti, vodeći računa o pravnom sustavu, da se suce više uključi u uzajamnu pravnu pomoć i suradnju u uzajamnom priznavanju; do sada su rijetko bili dio nacionalnih centara u Eurojustu i nisu uvijek osposobljeni na odgovarajući način s obzirom na obveze koje proizlaze iz npr. razmjene podataka;
- razmjena podataka u skladu s člankom 13. mogla bi se dodatno pojačati, a države članice trebalo bi podsjetiti koje su njihove obveze, čak i ako svi stručnjaci iz država članica dodanu vrijednost te obveze ne smatraju očitom. Trebalo bi potaknuti države članice da budu proaktivne u pružanju podataka Eurojustu kako bi se iskoristio njegov potencijal; Eurojust bi trebao razmotriti načine za poticanje razmjene informacija i pojednostaviti obrazac na temelju članka 13. i učiniti ga jednostavnijim za upotrebu jer je prekomplikiran za prosječnog stručnjaka u državama članicama i/ili mu oduzima previše vremena; Eurojust mora dati odgovarajuće povratne informacije pravosudnim tijelima o daljnjim postupanjima u vezi s njihovim informacijama;

- u šestom krugu uzajamnog ocjenjivanja istaknut je problem loše kvalitete prijevoda europskih uhidbenih naloga i nedovoljnih prevoditeljskih resursa na nacionalnoj razini. Zato bi trebalo istražiti mogućnost uspostavljanja prevoditeljskog odjela [...] za te svrhe koji bi bio na raspolaganju tijelu izdavatelju 24 sata na dan i sedam dana u tjednu;
- trebalo bi istražiti postoji li potreba i mogućnost razvoja/jačanja suradnje između Eurojusta i trećih zemalja unutar primjenjivog okvira;
- trebalo bi nastaviti i proširiti osposobljavanje i podizanje svijesti svih stručnjaka uključenih u uzajamnu pravnu pomoć i suradnju u uzajamnom priznavanju.

Detaljnija objašnjenja ovih preporuka kao i određeni broj drugih preporuka navedeni su u izvješću.

2. UVOD

Nakon donošenja Zajedničke akcije 97/827/PUP od 5. prosinca 1997. kojom je uspostavljen nacionalni mehanizam za ocjenjivanje primjene i provedbe međunarodnih pothvata u borbi protiv organiziranog kriminala², članak 8. stavak 5.³, u ovom se izvješću pokušavaju sažeti nalazi i preporuke te izvući zaključci u pogledu šestog kruga uzajamnog ocjenjivanja.

U skladu s člankom 2. Zajedničke akcije, Radna skupina za opće poslove uključujući evaluaciju (GENVAL) 22. lipnja 2011. donijela je odluku da bi šesti krug uzajamnog ocjenjivanja trebalo posvetiti praktičnoj provedbi i primjeni Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela⁴, kako je izmijenjena odlukama 2003/659/PUP⁵ i 2009/426/PUP⁶ te Zajedničke akcije 98/428/PUP od 29. lipnja 1998. o osnivanju Europske pravosudne mreže⁷, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Odlukom Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima⁸.

² Zajednička akcija 97/827/PUP od 5. prosinca 1997. (SL L 344, 15.12.1997., str. 7.).

³ Članak 8. stavak 5.: „Na kraju postupka ocjenjivanja Vijeće poduzima odgovarajuće mjere”.

⁴ Odluka Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela (SL L 63, 2.3.2002., str. 1.).

⁵ Odluka Vijeća 2003/659/PUP od 18. lipnja 2003. o izmjeni Odluke 2002/187/PUP kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela (SL L 245, 29.9.2003., str. 44.).

⁶ Odluka Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. o jačanju Eurojusta i izmjeni Odluke 2002/187/PUP o osnivanju Eurojusta s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela (SL L 138, 4.6.2009., str. 14.).

⁷ Zajednička akcija 98/428/PUP od 29. lipnja 1998., koju je donijelo Vijeće na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji, o stvaranju Europske pravosudne mreže (SL L 191, 7.7.1998., str. 4.).

⁸ Odluka Vijeća 2008/976/PUP od 16. prosinca 2008. o Europskoj pravosudnoj mreži (SL L 348, 24.12.2008., str. 130.).

Dogovoreno je i da bi ocjenjivanje trebalo ići dalje od ispitivanja prijenosa relevantnog zakonodavstva Europske unije (EU) i da bi trebalo detaljnije ispitati predmet⁹ pokušavajući stvoriti cjelovitu sliku, da bi trebalo biti opsežno i interdisciplinarno i ne fokusirati se isključivo na Eurojust i Europsku pravosudnu mrežu (EJN). Umjesto toga trebalo bi se usredotočiti na operativne aspekte njihova rada te na njihov doprinos olakšavanju istraga kaznenih djela i kaznenog progona u državama članicama. Osim suradnje sa službama za kazneni progon, ocjenjivanje bi trebalo obuhvatiti i, primjerice, način na koji policijska tijela surađuju s nacionalnim članovima Eurojusta, kako nacionalne jedinice Europolu surađuju s Nacionalnim koordinacijskim sustavom Eurojusta (ENCS) i kako se povratne informacije iz Eurojusta usmjeravaju prema odgovarajućim tijelima. U ocjenjivanju se naglašava operativna provedba svih pravila o Eurojustu i EJN-u. Stoga je ocjenjivanje obuhvatilo i operativne prakse u državama članicama u vezi s prvom Odlukom o Eurojustu.

GENVAL je 31. listopada 2011. donio upitnik za šesti krug uzajamnog ocjenjivanja¹⁰. Prema dogovoru GENVAL-a od 17. siječnja 2012. upitnik je upućen i Eurojustu. GENVAL je 12. travnja 2012.¹¹ usvojio upitnik upućen Eurojustu. Odgovori na upitnik upućen Eurojustu proslijeđeni su Glavnom tajništvu Vijeća 20. srpnja 2012. te su uzeti u obzir pri izradi ovog izvješća. Tajništvo EJN-a također je bilo uključeno u postupak.

⁹ 10540/08 CRIMORG 89.

¹⁰ 12384/3/11 REV 3 GENVAL 76 COPEN 176 EUROJUST 106 EJN 87.

¹¹ 5241/12 GENVAL 3 COPEN 6 EUROJUST 3 EJN 2.

U skladu s člankom 3. Zajedničke akcije 97/827/PUP države članice imenovale su stručnjake sa značajnim praktičnim znanjem u ovom području na temelju pisanog zahtjeva koji je predsjednik GENVAL-a uputio delegacijama 15. srpnja 2011. U svakoj misiji u ocjenjivanju su sudjelovala tri nacionalna stručnjaka. Drugi stručnjaci iz Komisije, Eurojusta i Europolu također su prisustvovali jer su bili pozvani da budu promatrači¹². Glavno tajništvo Vijeća koordiniralo je misije i sudjelovalo u njima s dva službenika za svako ocjenjivanje, pripremiло je postupak i pomagalo stručnjacima.

Postupak ocjenjivanja odvijao se na isti način kao i u prethodnim krugovima: nakon svakog ocjenjivačkog posjeta sastavljeno je izvješće s činjeničnim opisom nekih posebnih značajki nacionalnog pravosudnog sustava koje su mogle imati utjecaj / za koje je postojala velika vjerojatnost da utječu na pravosudnu suradnju u području koje se ocjenjuje (relevantna opća pitanja, organizacijske i pravne strukture).

Prva ocjenjivačka misija provedena je u Švedskoj od 7. do 10. svibnja 2012. Zadnja ocjenjivačka misija provedena je u Portugalu dvije godine kasnije, od 14. do 16. svibnja 2014. Svih 28 ocjenjivačkih misija rezultirale su detaljnim izvješćima o pojedinim državama članicama. GENVAL je zatim raspravljao i tim izvješćima o ocjenama te ih se usvojilo i snizio im stupanj tajnosti¹³. Sva izvješća dostupna su na internetskim stranicama Vijeća i dostupna su javnosti.

¹² 5244/12 GENVAL 4 COPEN 7 EUROJUST 4 EJM 3.

¹³ Švedska: dokument 13666/1/12 REV 1; Litva: dokument 15372/2/12 REV 2; Belgija: dokument 17898/2/12 REV 2; Estonija: dokument 17899/2/12 REV 2; Slovačka: dokument 17900/2/12 REV 2; Danska: dokument 7249/2/13 REV 2; Finska: dokument 7989/2/13 REV 2; Mađarska: dokument 10251/2/13 REV 2; Austrija: dokument 11351/2/13 REV 2; Francuska: dokument 10249/2/13 REV 2; Malta: dokument 13683/2/13 REV 2; Nizozemska: dokument 13681/2/13 REV 2; Poljska: dokument 13682/2/13 REV 2; Ujedinjena Kraljevina: 15844/1/13 REV 1; Njemačka: dokument 6996/1/14 REV 1; Italija: dokument 15858/1/13 REV 1; Rumunjska: dokument 7772/1/14 REV 1; Latvija: dokument 6998/1/14 REV 1; Češka Republika: dokument 9331/1/14 REV 1; Slovenija: dokument 9334/14; Bugarska: dokument 11005/1/14 REV 1; Cipar: dokument 12855/14; Grčka: dokument 12857/14; Španjolska: dokument 11004/2/14 REV 2; Irska: dokument 6997/14; Portugal: dokument 14330/14; Hrvatska: dokument 14329/14; Luksemburg: dokument 14701/1/14 REV 1.

U ovom se dokumentu odražavaju zaključci i preporuke iz prethodno pripremljenih izvješća o pojedinačnim zemljama¹⁴. Međutim, trebalo bi napomenuti da zbog dugotrajnosti ocjenjivanja izvješća o pojedinačnim zemljama ne odražavaju uvijek trenutačno stanje¹⁵ – izvješće o daljnjem razvoju stanja koje se zahtijeva nakon 18 mjeseci često pokazuje da je određeni broj preporuka prihvaćen.

Mnoge preporuke u nacionalnim izvješćima odnose se na jedinstveni sustav i uspostavljanje u pojedinim zemljama. Međutim, trebalo bi naglasiti neke zajedničke probleme kako bi se doprinijelo daljnjem razvoju sustavâ u državama članicama.

Preporuke nisu poredane prema važnosti, nego uglavnom prate strukturu izvješća za pojedine zemlje.

¹⁴ Izvješća o pojedinim zemljama izrađena su odmah nakon posjeta državama članicama. Izmjene, npr. provedba zakonodavstva mogla je završiti nakon toga, što se ne odražava u izvješćima o pojedinim zemljama. Daljnje postupanje nakon izvješća o ocjenama koje se mora dostaviti 18 mjeseci nakon donošenja trebalo bi odraziti te izmjene. Tijekom rasprave o izvješću u GENVAL-u države članice često su najavljivale (buduće) izmjene koje će slijediti preporuke iz njihovih pojedinačnih izvješća.

¹⁵ Švedska, Litva i Belgija, kao prve tri zemlje koje su trebale biti ocjenjene, poslale su ažurirane podatke nakon preporuka u šestom krugu kako je navedeno u dokumentima 10149/14 GENVAL 34 EUROJUST 101, 14142/14 GENVAL 58 EUROJUST 175/14 i 14143/14 GENVAL 59 EUROJUST 176.

GENVAL poziva COREPER da proslijedi ovo izvješće Vijeću PUP-a da primi na znanje zaključke i preporuke sadržane u njemu te da u skladu s člankom 8. stavkom 3. Zajedničke akcije poduzme mjere za koje smatra da su primjerene. Trebalo bi podsjetiti da se postupkom utvrđenim u članku 8. stavku 3. predviđa da Vijeće, ako smatra da je to primjereno, može uputiti bilo kakve preporuke dotičnoj državi članici i može je pozvati da izvijesti Vijeće o daljnjem napretku koji je ostvarila do roka koji odredi Vijeće.

GENVAL nadalje predlaže da nakon što ga se predstavi Vijeću PUP-a izvješće proslijedi na znanje Europskom parlamentu u skladu s člankom 8. stavkom 3. Zajedničke akcije.

3. ZAKONODAVNI OKVIR

Eurojust je osnovan Odlukom Vijeća 2002/187/PUP u cilju jačanja borbe protiv teških oblika organiziranog kriminala u Europskoj uniji. Tijekom sveobuhvatne reforme Eurojusta 2008. godine donesena je Odluka o jačanju Eurojusta.¹⁶ Rok za prijenos konsolidirane Odluke o Eurojustu bio je 4. lipnja 2011.

Ugovorom iz Lisabona, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2009., uvedene su nove mogućnosti za jačanje učinkovitosti Eurojusta u borbi protiv teških oblika organiziranog kriminala. U članku 85. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) izričito se prepoznaje Eurojustova misija da podupire i ojača usklađivanje i suradnju među nacionalnim tijelima nadležnima za istragu i kazneni progon u vezi s teškim oblicima organiziranog kriminala koji pogađa dvije ili više država članica ili koji zahtijeva zajednički kazneni progon. Člankom 85. UFEU-a propisuju se i Eurojustov ustroj, funkcioniranje, područje djelovanja i zadaće koje će se utvrditi uredbama donesenima u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom.

U srpnju 2013. Komisija je Europskom parlamentu i Vijeću podnijela paket koji se sastojao od prijedloga Uredbe o osnivanju Ureda europskog javnog tužitelja (UEJT) i prijedloga Uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu („Eurojust”)¹⁷.

¹⁶ Odluka Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. (SL L 138, 4.6.2009., str. 14.).

¹⁷ 12566/13 EUROJUST 59 EPPO 4 CATS 36 COPEN 109 (COM(2013) 535 završna verzija).

O prijedlogu Uredbe o osnivanju Eurojusta trenutačno raspravlja Radna skupina Vijeća za suradnju u kaznenim stvarima (COPEN). Novi pravni okvir za Eurojust donijet će se putem Uredbe i stoga će njegove odredbe biti obvezujuće i izravno će se primjenjivati u državama članicama. Podatke iz ovog izvješća moglo bi se uzeti u obzir u tim pregovorima.

Osim toga, rasprave o reformi Eurojusta održale su se u okviru više seminara od 2010.¹⁸

Tijekom ocjenjivanja uočeni su neki nedostaci u provedbi trenutačnog okvira. Preobrazba Odluke o Eurojustu u Uredbu u skladu s UFEU-om pruža priliku da se osigura daljnje usklađivanje određenih aspekata funkcioniranja Eurojusta.

Prijedlogom Uredbe pokušava se pojednostaviti funkcioniranje i strukturu Eurojusta u skladu s Ugovorom iz Lisabona i uvode se značajne izmjene u strukturi i upravljanju Agencijom te rješava potreba za smanjivanjem [...] administrativnih odgovornosti nacionalnih članova tako da im se omogući da se usredotoče na operativne zadaće čime se povećava učinkovitost Eurojusta.

¹⁸ Neki od njih su strateški seminar „Eurojust i Lisabonski ugovor: prema učinkovitijem djelovanju” (Bruges, od 20. do 22. rujna 2010.), strateški seminar „Eurojust: nove perspektive u pravosudnoj suradnji” (Budimpešta, od 15. do 17. svibnja 2011.), konferencija Eurojust-ERA „10 godina Eurojusta: operativna postignuća i budući izazovi” (Haag, 12. i 13. studenoga 2012.). Osim toga, o budućnost Eurojusta raspravljalo se na posebnom neformalnom sastanku Vijeća u povodu desete obljetnice Eurojusta u veljači 2012. te na seminaru „Novi nacrt Uredbe o Eurojustu: napredak u borbi protiv prekograničnog kriminala?” (Haag, 14. i 15. listopada 2013., održan nakon objavljivanja prijedloga Uredbe o Eurojustu.)

4. GLAVNI ZAKLJUČCI

Stručnjaci iz svih 28 država članica s kojima su obavljeni razgovori općenito imaju vrlo pozitivno mišljenje o mogućnostima koje nudi Eurojust u vezi sa suradnjom i koordinacijom u predmetima u kojima je riječ o teškom prekograničnom kriminalu. Smatra se da Eurojust i EJP omogućuju učinkovitije istrage i sudske postupke te da djeluju kao središnje točke za informacije i da su sve više uključene u svakodnevni rad stručnjaka i središnjih vlasti u državama članicama kada se radi o predmetima s mogućim prekograničnim učincima. Samo postojanje Eurojusta i EJP-a imalo je golem utjecaj na okupljanje stručnjaka iz različitih država članica, stvaranje mreža stručnjaka odgovornih za provedbu zakona i pravosudnih tijela, premošćivanje različitih pravnih sustava i tradicija diljem EU-a, što je rezultiralo uspješnim operativnim rezultatima u borbi protiv organiziranog kriminala i terorizma. Instrumenti poput zajedničkih istražnih timova (ZIT-ovi) i koordinacijskih sastanaka (uključujući njihovo financiranje putem Eurojusta) smatraju se izuzetno značajnima za djelotvoran, dosljedan i dobro koordiniran pristup prekograničnom kriminalu i to zbog toga što su svi stručnjaci sa sudova, iz službi za kazneni progon, policije i drugih istražnih tijela iz svih zemalja koje sudjeluju prisutni u raspravama i planiranju daljnjih mjera koje treba poduzeti. Broj teških prekograničnih kaznenih djela nastavlja rasti, a borba protiv njih zahtijevat će sve veće zajedničke napore¹⁹. Stručnjaci koje se srela za vrijeme ocjenjivanja potpuno su uvažili dodanu vrijednost Eurojusta u koordiniranju složenih predmeta i olakšavanje pružanja pravne pomoći u osjetljivim situacijama. Isto vrijedi za pomoć koju EJP pruža u predmetima za koje je nadležan.

¹⁹ 1 533 predmeta u 2012. i 1 576 predmeta u 2013. prema godišnjem izvješću Eurojusta za 2013. (8151/14 EUROJUST 67 CATS 46 EJP 41 COPEN 98 COSI 27).

Nakon više od deset godina postojanja čini se da su Eurojust i EJP dobro uključeni kao dio sustava uzajamne pravne pomoći u međunarodnoj pravosudnoj suradnji. Eurojust također pomaže nadležnim nacionalnim tijelima u izdavanju i izvršavanju instrumenata uzajamnog priznavanja, uključujući europske uhidbene naloge (EAW). Rješavanje prekograničnih pitanja na isključivo bilateralnoj razini uzajamnom pravnom pomoći katkad može biti puno manje učinkovito nego kad se slučaj pokuša riješiti uz pomoć Eurojusta (ili EJP-a) i kad se od samog početka rada na predmetu usredotoči na moguće prekogranične aspekte. Međutim, i dalje ima prostora za daljnje napore u provedbi postupaka i za poboljšanje suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini kako bi se prevladalo određeno oklijevanje u prosljeđivanju slučajeva Eurojustu zbog straha od dodatnog posla, zbog zahtjeva za administrativnim kapacitetima i dojma da to ograničava slobodu donošenja odluka te katkad zbog nedostatka znanja o Eurojustu i/ili EJP-u, posebno na razini stručnjaka. Međunarodne istrage često dugo traju i mogu uključivati veliku količinu resursa, u smislu vremena, broja osoblja i financijskih sredstava. Čini se da neke države članice imaju problema s uspostavljanjem ravnoteže između onoga što mogu postići u usporedbi s troškovima, čak i ako je vjerojatno da će uključivanje Eurojusta i/ili EJP-a dovesti do pojačane istrage i mogućih osuda.

5. PREPORUKE

5.1 OPĆA PITANJA I STRUKTURE

Zakonodavstvo i druga pravila primjenjiva na Eurojust i EJN. Prijenos u nacionalno pravo

Ocjenjivački posjeti pokazali su da neke države članice još nisu prenijele konsolidiranu Odluku o Eurojustu 2002/187/PUP²⁰ unatoč tome što je rok za prijenos bio: 4. lipnja 2011. Na određenom broju zakona / prijedloga zakona za prenošenje konsolidirane odluke o Eurojustu o radilo se tijekom i neposredno nakon ocjenjivačkih posjeta, što znači da je šesti krug uzajamnog ocjenjivanja pružio i snažan poticaj završetku formalne provedbe Odluke Vijeća 2009/426/PUP. Međutim, mnoge države članice prenijele su je samo djelomično. Stoga, kako je navedeno u mnogim izvješćima o pojedinačnim zemljama i u skladu sa Zaključcima Vijeća o Godišnjem izvješću Eurojusta za 2013.²¹ koje je donijelo Vijeće za PUP u lipnju 2014., prva preporuka ovog izvješća jest:

PREPORUKA br. 1

- a) Države članice koje još nisu potpuno provele konsolidiranu Odluku o Eurojustu, za što je rok bio 4. lipnja 2011., to bi trebale učiniti bez odgode.**
- b) Države članice potiču se da prilikom završetka provedbe uzmu u obzir preporuke iz ovog izvješća koje bi mogle sadržavati korisne informacije i olakšati provedbu konsolidirane Odluke o Eurojustu.**

²⁰ Kako je izmijenjena Odlukom 2003/659/JHA (SL L 245, 29.9.2003., str. 44.) i Odlukom 2009/426/JHA (SL L 138, 4.6.2009., str. 14.).

²¹ 8942/2/14 REV 2 COPEN 120 CATS 60 EUROJUST 81 EJN 47.

Neke države članice nisu smatrale potrebnim da donesu posebno zakonodavstvo / zakonske ili statutarne odredbe kako bi uskladile svoje nacionalno pravo s odlukama Vijeća 2002/187/PUP i 2009/426/PUP, nego se pozivaju na svoje opće zakonodavstvo i smjernice o međunarodnoj pravosudnoj suradnji. Druge su zauzele „mješoviti pristup” te su provele Odluke djelomično zakonodavstvom, a djelomično administrativnim mjerama zbog čega je provjera usklađenosti bila složenija. Uzimajući u obzir različite pristupe država članica u provedbi zakonodavstva općenito i priznajući da su Odluke u praksi provedene na odgovarajući način, to se smatra prihvatljivim u mnogim slučajevima. Međutim, da bi se Eurojustu i EJNI dala veća vidljivost kako bi se osiguralo da su svi stručnjaci, uključujući sudove/suce, prema potrebi, svjesni obveza na temelju Odluka Vijeća i radi jasnoće, preporučeno je da nekoliko zemalja uvede posebne zakonodavne mjere ili izmijeni postojeće zakonodavstvo o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima kako bi se dodalo izričito upućivanje na Eurojust ili EJNI. U više država članica pravni status Odluke Vijeća nije bio jasan stručnjacima pa čak ni Ministarstvima pravosuđa. Nova Uredba možda će doprinijeti razjašnjavanju te nesigurnosti.

PREPORUKA br. 2

U slučajevima gdje je ocijenjeno da nije potrebno posebno zakonodavstvo za provedbu Odluka o Eurojustu, države članice trebale bi razmotriti umetanje posebnog upućivanja na Eurojust i EJNI u bilo kojem budućem zakonodavstvu o uzajamnoj pravnoj pomoći i suradnji u uzajamnom priznavanju (npr. u vezi s provedbom Direktive 2014/41/EU (EIO)²²). To će pružiti jasnoću i ojačati vidljivost Eurojusta i EJNI-a kao i osigurati da su svi stručnjaci potpuno svjesni obveza u okviru Odluke o Eurojustu.

²² Direktiva 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (SL L 130, 1.5.2014., str. 1.).

Državama članicama preporučuje se jačanje napora koje ulažu u području međunarodne pravosudne suradnje, prvenstveno, onima koje to još nisu napravile, ratifikacijom Konvencije od 29. svibnja 2000. o uzajamnoj pomoći²³ koja je stupila na snagu 23. kolovoza 2005. i njezinih protokola.

PREPORUKA br. 3

Države članice koje to još nisu napravile potiču se da osiguraju ratifikaciju Konvencije od 29. svibnja 2000. o uzajamnoj pomoći koja je stupila na snagu 23. kolovoza 2005. i njezinih protokola, kao i cjelovitu provedbu drugih instrumenata EU-a koji se odnose na uzajamnu pravnu pomoć i uzajamno priznavanje u suradnji, kao što je na primjer Odluka Vijeća 2005/671/PUP od 20. rujna 2005. o razmjeni informacija i suradnji u vezi s kaznenim djelima terorizma²⁴.

Provedba Nacionalnog koordinacijskog sustava Eurojusta (ENCS)

Prije ocjenjivačkih posjeta od država članica zatraženo je da ažuriraju svoje informativne listove („fiches suédoises”).

²³ SL C 379, 29.12.2000., str. 7.

²⁴ SL L 253, 29.9.2005., str. 22.

Jedan od ciljeva ENCS-a stvoriti je vezu na nacionalnoj razini između Eurojusta, EJNI-a i drugih europskih mreža. ENCS bi trebao poboljšati koordinaciju posla koji obavljaju najvažniji ključni subjekti u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. ENCS bi trebao obuhvaćati sva relevantna nadležna tijela i služiti kao forum za dijeljenje informacija o posebnim slučajevima, postojećim razvojima događaja i dobroj praksi. U tom smislu ENCS bi trebao poticati suradnju među kontaktnim točkama za Eurojust, terorizam, EJNI, zajedničke istražne timove (ZIT-ove), ratne zločine, oduzimanje imovinske koristi i korupciju na nacionalnoj razini. Druga osnovna zadaća ENCS-a povećati je razmjenu informacija između Eurojusta i nacionalnih tijela, posebno osigurati slanje informacija iz članka 13. Eurojustu. Članovi ENCS-a u skladu s člankom 12. stavkom 6. trebali bi biti povezani s nacionalnim dijelom CMS-a. Nadalje, u skladu s člankom 12. stavkom 5. točkom (d) ENCS održava bliske odnose s nacionalnom jedinicom Europolu.

Ocjena je pokazala [...] da nekoliko država članica još nije odredilo nacionalne dopisnike i uspostavilo sustav, što je zahtjev iz članka 12. Odluke o Eurojustu. U drugim državama članicama ENCS je formalno osnovan, ali još uvijek nije u potpunosti operativan. Od država članica koje još nisu uspostavile ENCS zatraženo je da objasne svoje namjere. One države članice koje su primijenile članak 12. učinile su to na različite načine, određujući sastave ENCS-a i različit broj kontaktnih točaka koje će biti uključene u ENCS. Neke primjenjuju ENCS prema članku 12., druge su ga proširile kako bi obuhvaćao sve kontaktne točke EJNI-a ili druga specijalizirana tijela u cilju povećanja njegove učinkovitosti.

Kašnjenje u uspostavljanju sustava ima učinak na niz drugih zadataka/zahtjeva Odluke. Općenito gledano to znači da je međunarodna suradnja u nizu država članica još izrazito centralizirana i zahtjevi se obrađuju na razini ministarstava pravosuđa i/ili tužiteljstva ili policije. To je razlog zbog kojeg je izvršavanje zadataka kao što je dijeljenje informacija (članak 13.) koji osiguravaju odgovarajuću raspodjelu predmeta EJP-u ili Eurojustu i potrebnu pomoć nacionalnim članovima Eurojusta u određivanju relevantnih tijela za provedbu zahtjeva za pravosudnu suradnju i uzajamno priznavanje postalo teže.

Dokument tajništva EJP-a „Stajalište Europske pravosudne mreže u odnosu na Nacionalni koordinacijski sustav Eurojusta” prosljeđen je državama članicama 20. listopada 2014. na sastancima COPEN-a i GENVAL-a. Cilj tog dokumenta upoznati je institucije EU-a, države članice, Eurojust i EJP sa stajalištem stručnjaka o primjeni ENCS-a: najbolje prakse i praktični primjeri primjene zakonodavstva. Kao jedan od izvora informacija korišteni su rezultati šestog kruga uzajamnog ocjenjivanja.

PREPORUKA br. 4

a) Sve države članice trebale bi uspostaviti ENCS i odmah zatim osigurati sve potrebne zakonodavne i administrativne postupke u vezi s njegovim operacijama, vodeći računa da je njegova uloga odgovarajuće definirana i da može učinkovito djelovati. Države članice trebale bi izvješćivati o praktičnoj provedbi i djelovanju ENCS-a, posebno u odnosu na ulogu nacionalnog dopisnika kao odgovornog za njegovo funkcioniranje, u daljnjem preispitivanju pojedinačnih izvješća za šesti krug (18 mjeseci nakon donošenja na sastanku GENVAL-a).

- b) Kako bi se osigurala kohezija između kontaktnih točaka EJN-a i nacionalnih dopisnika Eurojusta u cilju jačanja povlaštenih odnosa između EJN-a i Eurojusta te izbjeglo udvostručavanje posla, prilikom uspostave ENCS-a države članice mogle bi uključiti druga relevantna tijela koja djeluju u području prekogranične sudske suradnje i razmotriti proširenje članstva ENCS-a kako bi ono uključivalo npr. kontaktne točke OLAF-a i druge ključne iskusne dionike u borbi protiv teškog i organiziranog kriminala.
- c) ENCS bi trebao održavati redovite sastanke za razmjenu informacija o predmetima koji obuhvaćaju međunarodnu suradnju i proširiti sudjelovanje na nacionalne centre i druge, prema potrebi.
- d) Eurojust bi trebao nastaviti pružati potporu za razmjenu iskustava i najboljih praksi među članovima ENCS-a²⁵.

Nacionalni centri u Eurojustu

Sastav nacionalnih centara naveden je u članku 2. Odluke o Eurojustu kojim se predviđa da države članice upućuju jednog nacionalnog člana, u skladu sa svojim pravnim sustavom, koji je tužitelj, sudac ili policijski službenik s ekvivalentnim nadležnostima. Većina aktualnih nacionalnih članova ima iskustva u tužiteljstvu. Kako bi se osigurao neprekinut i učinkovit doprinos postizanju ciljeva Eurojusta, od nacionalnog se člana zahtijeva da ima stalno mjesto rada u sjedištu Eurojusta.

²⁵ Prvi sastanak nacionalnih dopisnika za Eurojust održan je 12. studenoga 2012.; a drugi 27. studenoga 2014. Namjera je održavati godišnje sastanke.

U ocjenjivanju je primijećeno da nekolicina država članica, posebno najmanje države članice, ne ispunjavaju zadnji navedeni kriterij i zatraženo da ga se, radi financijskih ograničenja i činjenice da ga se smatra nepotrebnim uzimajući u obzir ograničeni broj predmeta, ponovno razmotri.

U Odluci Vijeća ujedno je određeno da svakom nacionalnom članu pomažu jedan zamjenik i još jedna osoba kao pomoćnik. Zamjenik i pomoćnik mogu imati stalno radno mjesto u Eurojustu. Nacionalnom članu može pomagati više zamjenika ili pomoćnika koji mogu, ako je potrebno i uz suglasnost Kolegija, imati svoje stalno radno mjesto u Eurojustu²⁶.

Države članice trebale bi redovito ocjenjivati dodjelu resursa nacionalnom centru u odnosu na njegovo radno opterećenje i, prema potrebi, razmotriti iskorištavanje mogućnosti imenovanja pomoćnika ili upućenog nacionalnog stručnjaka u nacionalni centar. U odnosu na veliko radno opterećenje određenih nacionalnih centara, neke države članice zatražile su u izvješćima o pojedinačnim zemljama imenovanje zamjenika nacionalnih članova sa stalnim radnim mjestom u Haagu. Nadalje, u nekim državama članicama zakonodavstvo dozvoljava samo imenovanje tužitelja. Time se, međutim, sucima onemogućava da postanu nacionalni članovi što u određenim slučajevima nije najbolje rješenje.

Svi nacionalni članovi, ne dovodeći u pitanje Odluku o Eurojustu, podliježu nacionalnom pravu države EU-a koja ih je imenovala. Najkraće dopušteno trajanje mandata u skladu s Odlukom jest četiri godine i može se obnoviti.

²⁶ Podaci iz 2013. prikazuju da trenutno 25 od 28 država članica ima predstavnike upućene u Haag, 19 ima zamjenike nacionalnih članova, od kojih je njih 9 upućeno u Haag. 18 država članica ima pomoćnike, od kojih jedanaest radi u Haagu, a u Haag je u 2011., prema Godišnjem izvješću Eurojusta za 2013., upućeno jedanaest upućenih nacionalnih stručnjaka (UNS) (+ ocjenjivačke posjete).

U skladu s člankom 9. stavkom 3. nacionalni član ima barem jednak pristup informacijama ili mogućnost dobivanja informacija koje se nalaze u kaznenim evidencijama, evidencijama uhićenih osoba, evidencijama istraga i DNK uzoraka, kao i drugim relevantnim evidencijama države članice koje bi mu bile dostupne kao tužitelju, sucu ili policijskom službeniku, prema potrebi, na nacionalnoj razini.

Većina nacionalnih članova nema izravan pristup postojećim relevantnim bazama podataka, ali mogu barem na temelju posebnog zahtjeva dobiti neke potrebne informacije od nacionalnih tijela. Iako se zatražene informacije u pravilu prenose učinkovito i u razumnom roku, jasno je da bi izravan pristup bazama podataka uvelike olakšao svakodnevni posao nacionalnih centara.

Ako nacionalni član nema stalno radno mjesto u Haagu, radno opterećenje u vezi s domaćim predmetima za nacionalnog člana trebalo bi biti ograničeno kako bi mu se omogućilo bolje obavljanje njegovih glavnih funkcija u svojstvu nacionalnog člana Eurojusta. Osim toga, tijekom evaluacijskih posjeta, niz nacionalnih članova istaknuo je potrebu smanjenja količine vremena koje trebaju posvetiti administrativnim pitanjima (i radionicama i seminarima) na način da se rad Kolegija pojednostavi kako bi se mogao posvetiti onome što bi trebala biti njegova glavna djelatnost: operativnom radu.

U skladu s člankom 28. stavkom 2. Odluke o Eurojustu „Kolegij izabire predsjednika iz redova nacionalnih članova i može, ako to smatra nužnim, izabrati najviše dva potpredsjednika”. Međutim, šesti krug ocjenjivanja pokazao je da je obnašanje te dvojne uloge uobičajenog nacionalnog člana i (pot)predsjednika preveliko opterećenje – „uloge predsjednika i potpredsjednika same su po sebi zahtjevne i zahtijevaju potpunu predanost izabranih članova”²⁷.

O tom se pitanju raspravlja u okviru predložene Uredbe o Eurojustu.

²⁷ 12874/14 EUROJUST 150 EPPO 41 CATS 111 COPEN 211 CODEC 1763 (dokument za raspravu CATS-u od 9. rujna 2014.).

PREPORUKA br. 5

- a) S obzirom da će se radno opterećenje Eurojusta narednih godina vjerojatno nastaviti povećavati te kako bi se intenzivirala suradnja, države članice i tijela nadležna za proračun Unije [...] trebala bi osigurati dovoljan broj osoblja i dovoljno velik proračun za [...] svoje centre.
- b) Za neke je države članice potrebno ojačati status nacionalnih članova i operativne kapacitete nacionalnih centara; u skladu s tonom Odluke o Eurojustu nacionalni član trebao bi u najvećoj mogućoj mjeri moći pristupiti nacionalnim bazama podataka pod istim operativnim uvjetima pod kojim im mogu pristupiti nacionalna tijela.
- c) Kako bi se uskladili s člankom 2. točkom a) Odluke Vijeća, svi nacionalni članovi imat će stalno radno mjesto u sjedištu Eurojusta. Radno opterećenje u vezi s domaćim predmetima za nacionalnog člana trebalo bi biti ograničeno kako bi mu se omogućilo bolje obavljanje njegovih glavnih funkcija.
- d) Nacionalnim centrima s velikim radnim opterećenjem savjetuje se da im zamjenik i nacionalni član imaju stalno radno mjesto u Haagu.

Kako bi se osigurala neometana suradnja, opća razmjena stajališta i iskustava, kao i rano određivanje zajedničkih izazova, posebnih slučajeva, postojećih razvoja događaja i dobre prakse, trebali bi se održavati redovni sastanci između nacionalnih tijela i nacionalnih centara u Eurojustu. Na sastanke ENCS-a uvijek bi trebalo pozvati nacionalnog člana.

U odnosu na odabir i imenovanje, određivanje posebnih kriterija u pisanim smjernicama za proces odabira, što su neke države članice napravile, osigurava transparentnost. Niz nacionalnih tijela u državama članicama istaknuo je važnost imenovanja osobe koju nacionalna tijela dobro poznaju i cijene te koja ima dugogodišnje iskustvo, odgovarajući radni staž / stručnost u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i međunarodno iskustvo. Dobri osobni odnosi imaju značajnu ulogu u prekograničnoj suradnji. Stručnost i znanje stečeno u radu s Eurojustom ili unutar njega trebalo bi maksimalno iskoristiti, npr. uspostavom „politike kontinuiteta” u odnosu na nacionalne predstavnike koji su radili u Eurojustu kako bi se osiguralo da oni svoja stručna znanja mogu koristiti u sljedećim domaćim zaduženjima.

Niz nacionalnih članova ima zadatak dva puta godišnje državnom odvjetniku dostaviti detaljno izvješće o svim aktivnostima nacionalnih centara.

Ovlasti koje se dodjeljuju nacionalnom članu

Ocjena je pokazala da se ovlasti nacionalnih članova pojedinih centara znatno razlikuju. Nekim nacionalnim članovima nisu dodijeljene čak ni uobičajene, temeljne ovlasti navedene u članku 9. točki b); njihove ovlasti potrebno je ojačati u nacionalnom zakonodavstvu kako bi se moglo osigurati da nacionalni članovi mogu ispunjavati zadaće Eurojusta, kako je navedeno u Odluci Vijeća.

Sustav kako je utvrđen u Odluci Vijeća u velikoj je mjeri fleksibilan i ne pokušava potpuno uskladiti ovlasti. Države članice mogu odabrati učiniti više od onog što je predviđeno trenutnim odredbama ili iskoristiti članak 9. točku e). Odstupanje iz članka 9. točke e) uvelike se koristi, posebno u odnosu na (a) ustavna pravila i/ili (b) temeljne vidove kaznenopravnog sustava: i. u pogledu podjele ovlasti između policije, tužitelja i sudaca ili ii. u pogledu funkcionalne podjele zadaća između tijela kaznenog progona. Jedna država članica upućuje na iii. federalno uređenje dotične države članice.

U mnogim državama članicama nacionalni član zadržava ovlasti koje ima u okviru nacionalnog sustava. Nedostatak je što su ovlasti vezane uz osobu, a ne funkciju nacionalnog člana, kao što bi bio slučaj da su ovlasti definirane nacionalnim pravom ili izravno pravom EU-a.

Šesti krug ocjenjivanja pokazao je da velika većina država članica daje prednost zadržavanju takvog sustava uz svu fleksibilnost koju on nudi. Međutim, u nekim se izvješćima o ocjenama zagovaralo da je određeno dodatno usklađivanje ovlasti poželjno te da bi se njime olakšala i povećala učinkovitost suradnje između nacionalnih centara, u interesu suradnje u kaznenim stvarima EU-a.

PREPORUKA br. 6

Kako bi se osigurala najučinkovitija moguća suradnja, države članice trebale bi osigurati da se nacionalnom članu dodijeli što je više ovlasti moguće u skladu s nacionalnim pravom kako bi mu se omogućilo ispunjavanje zadaća Eurojusta u skladu s člankom 9. Odluke o Eurojustu.

Kontaktne točke EJP-a

Stručnjaci imaju pozitivno mišljenje o EJP-u, posebno jer on omogućuje ravnopravne uvjete. Kontaktne točke imaju ulogu aktivnih posrednika i omogućavaju izravne kontakte između nadležnih pravosudnih tijela bez uključenosti središnjeg tijela i na taj način povećavaju brzinu koja je ključna za najhitnije predmete.

Uz uvjet da ne postoje nesavladive jezične prepreke sustav kontaktnih točaka uvelike olakšava dijalog sa kolegama iz inozemstva. Mreža pravosudnih kontaktnih točaka uspostavljena je u okviru Zajedničke akcije 98/428/PJP zamijenjene Odlukom Vijeća 2008/976/PJP o Europskoj pravosudnoj mreži od 16. prosinca 2008. Danas u 28 država članica postoji približno 300 nacionalnih kontaktnih točaka koje omogućuju izravnu komunikaciju između tijela. Osim toga, niz kontaktnih točki uspostavljen je s trećim zemljama i sama ideja EJP-a kopirana je u drugim dijelovima svijeta, npr. Iber RED (Iberoamerička mreža međunarodne pravne suradnje) u Južnoj Americi.

Države članice trebale bi razmotriti mogućnosti smanjenja uobičajenog radnog opterećenja kontaktnim točkama EJNI-a kako bi im se omogućilo posvećivanje dovoljno vremena za preuzimanje zadataka u svojstvu kontaktnih točaka EJNI-a. U većini država članica ti se zadaci obavljaju uz uobičajene zadatke koje nacionalne točke imaju kao suci, tužitelji itd., a ocjena je pokazala da je to ponekad teško uskladiti. Države članice trebale bi prikupljati podatke i statističke podatke o broju i vrsti predmeta koje rješavaju kontaktne točke EJNI-a kako bi imale jasan pregled broja predmeta i kako bi primijenile nužne mjere ako postoji potreba za jačanjem kapaciteta kontaktnih točaka EJNI-a.

U državama članicama s više kontaktnih točaka EJNI-a između tih kontaktnih točaka trebali bi se održavati povremeni nacionalni sastanci kako bi se razmjenjivale informacije i najbolje prakse.

PREPORUKA br. 7

Države članice trebale bi osigurati da je broj imenovanih kontaktnih točaka EJNI-a dostatan, da su jezične vještine imenovanih zadovoljavajuće i da kontaktne točke imaju sposobnost za obavljanje svojih zadataka kao kontaktnih točaka EJNI-a, uz svoje uobičajene dužnosti i zadatke. Suradnik za alate EJNI-a zajedno bi s tajništvom EJNI-a trebao osiguravati da je popis kontaktnih točaka u svakom trenutku ažuriran.

Države članice i Eurojust trebali bi osigurati odgovarajuće ažuriranje podataka dostupnih putem alata EJNI-a. To se posebno odnosi na elektronski Atlas za zahtjeve za uzajamnu pravnu pomoć, čija je valjanost prema nekim državama članicama upitna, i Atlas europskih uhiđenih naloga čiji su glavni odjeljci prevedeni na sve službene jezike Unije, kao i internetske stranice Europske pravosudne mreže koje u „Fiches belges” daje pregled relevantnog nacionalnog zakonodavstva u odnosu na istražne mjere u području uzajamne pravne pomoći.

PREPORUKA br. 8

- a) **Kombinirana uloga kontaktnih točaka EJN-a, članova nacionalnih centara Eurojusta, kao i nacionalnih dopisnika Eurojusta kako je praksa u nekim državama članicama mogla bi poboljšati suradnju i trebale bi je razmotriti druge države članice.**
- b) **Države članice trebale bi u vidu imati relevantnost, ako je to moguće u skladu s nacionalnim pravom, imenovanja sudaca i drugih dužnosnika koje rade na uzajamnoj pravnoj pomoći i uzajamnom priznavanju, kao što su policijski i carinski službenici, za kontaktne točke.**
- c) **Korisnom se smatra izrada/upotreba pisanih smjernica za predlaganje i funkcioniranje kontaktnih točaka EJN-a, u skladu sa Smjernicama za odabir kontaktnih točaka EJN-a²⁸, u kojima se određuju tražene vještine i iskustvo. Potrebno je održati kontinuitet „ureda”.**

²⁸ 16235/07 EJM 40 COPEN 174.

5.2 RAZMJENA INFORMACIJA

Organizacija razmjene podataka pravosudnih tijela ili tijela za izvršavanje zakona s Eurojustom

U članku 13. Odluke Vijeća uvodi se obveza države članice da razmjenjuje informacije s Eurojustom, koje obuhvaćaju najmanje informacije iz njezinih stavaka 5. 6. i 7.²⁹ Kako bi nacionalnim tijelima na strukturirani način pomogli u odnosu na obvezu prijenosa informacija Eurojustu u skladu s člankom 13. stavcima od 5. do 7., Eurojust je u lipnju 2011. razvio predložak koji je prenesen svim državama članicama.

Ocjena je pokazala da se iskustva država članica u odnosu na članak 13. znatno razlikuju. Više od polovice država članica u trenutku ocjenjivačke posjete nije još primijenilo članak i općenito je među stručnjacima postojala niska razina svijesti o obvezama iz njega. Oni koji su bili upoznati s člankom 13. još nisu sustavno prenosili relevantne informacije na strukturirani način; niz ih je zatražio predložak koji je prilagođeniji korisniku i koji predstavlja manje opterećenje onome koji ga ispunjava³⁰. Nadalje, mnogi su stručnjaci izrazili sumnju u dodanu vrijednost koju to predstavlja.

²⁹ Popis iz članka 13. stavka 10. o određivanju minimalnih informacija koje se na temelju članka 15. stavaka 5., 6 i 7. šalju Eurojustu priložen je Odluci o Eurojustu iz 2009.

³⁰ Čini se da bi projekt EPOC (engl. *European Pool against Organised Crime*) V mogao bit koristan u tom smislu, ali financiranje projekta nije sigurno.

Obavijesti država članica prema članku 13. još predstavljaju samo mali udio informacija koje se dostavljaju Eurojustu. Prema statističkim podacima Eurojusta, u razdoblju od svibnja 2011. do travnja 2012. u CMS-u su evidentirane ukupno 72 obavijesti. Obavijest se može evidentirati u okviru dvaju ili više stavaka članka 13.; većina obavijesti evidentirana je u okviru članka 13. stavka 6. točke (a), teška kaznena djela. Valja naglasiti da Eurojust ima uvedene složene računalne sustave, među ostalim i za analizu velikog obujma podataka koji se odnose na kaznena djela, kao i osoblje dobro osposobljeno za obavljanje tog zadatka.

Kvaliteta takvih analiza ovisi o dostupnim podacima. Pravovremeno širenje relevantnih i kvalitetnih podataka Eurojustu promicat će bolje rezultate analiza i moglo bi biti od značajne pomoći u složenim prekograničnim predmetima. Trebalo bi poticati države članice da budu proaktivne u pružanju informacija Eurojustu kako bi se taj potencijal mogao iskoristiti.

PREPORUKA br. 9

a) Države članice podsjećaju se na važnu obvezu pružanja Eurojustu svih informacija zatraženih u Odluci o Eurojustu na strukturiran način (članak 13. stavak 11.) kako bi se optimiziralo uzimanje u obzir i osigurala najbolja uporaba pruženih podataka. Države članice i Eurojust trebale bi podići svijest stručnjaka o potencijalnim koristima i pojasniti zahtjeve iz članka 13. izdavanjem praktičnih smjernica na nacionalnoj razini.

- b) Obveza prijenosa informacija Eurojustu u skladu s člankom 13. stavcima od 5. do 7. Odluke o Eurojustu trebala bi se u praksi primjenjivati uz osiguravanje, gdje je to relevantno ovisno o nacionalnom pravnom sustavu, da se primjenjuje i na pravosuđe.
- c) Na temelju iskustva stečenog iz dosadašnje praktične primjene članka 13. Eurojust bi trebao istražiti kako potaknuti stručnjake da o svim relevantnim informacijama obavješćuju na strukturiran način. Među ostalim, Eurojust bi trebao objasniti i promicati dodanu vrijednost članka 13. i pojednostavniti oblik članka 13. tako da on postane prilagođeniji korisniku, s obzirom da je previše složen za prosječnog stručnjaka u državama članicama.
- d) Treba razmotriti pojednostavljivanje trenutačnih zahtjeva iz članka 13. koje niz država članica smatra zamršenima, kao i razmisliti o tome kako potaknuti razmjenu informacija s državama članicama. Trebalo bi dodatno istražiti automatsku razmjenu informacija, prvenstveno putem projekta EPOC V.

Povratne informacije Eurojusta

U skladu s člankom 13.a Odluke o Eurojustu „Eurojust nadležnim državnim tijelima dostavlja informacije i povratne informacije o rezultatima obrade informacija, uključujući postojanje poveznica s predmetima već pohranjenima u sustav za upravljanje predmetima”.

Većina država članica nije izvijestila o iskustvima po pitanju tog članka kada su tijekom ocjenjivačkih posjeta bile pozvane da podijele svoje iskustvo s tim člankom. Druge su odgovorile „još nije primijenjen”, „ne postoje dostupni statistički podaci” ili „nema predmetâ”. Niz država članica naveo je nedostatak povratnih informacija Eurojusta.

PREPORUKA br. 10

Eurojust bi trebao potvrditi primitak bilo kakve obavijesti u okviru članka 13. i omogućiti sustavne povratne informacije o postojanju ili „pronalasku” što je prije moguće.

U skladu sa svojim odgovorom na upitnik, Eurojust „nema statistički pregled informacija poslanih nadležnim nacionalnim tijelima u okviru članka 13.a. Eurojust tim tijelima rutinski omogućuje operativne i strateške informacije te povratne informacije. Informacije i povratne informacije omogućuju se većinom neformalno putem izravnih kontakata između nacionalnog člana, zamjenika nacionalnog člana i pomoćnikâ te tijela njihove države članice.”I... Priroda i obim povratnih informacija koje omogućuje Eurojust ovisi o količini, vremenskom okviru i sadržaju informacija koje nacionalna tijela razmjenjuju s Eurojustom sukladno članku 13. U velikoj mjeri ovisi i o stanju provedbe Odluke o Eurojustu u državama članicama.” Zbog toga Eurojust očekuje da će proširiti obujam i prirodu povratnih informacija kao posljedicu povećanja informacija koje se odnose na predmete koje su primljene od nacionalnih tijela u skladu s člankom 13., posebno stavkom 1. i stavcima od 5. do 7. Eurojust razmatra izradu predloška za omogućavanje izravnih povratnih informacija nadležnim nacionalnim tijelima u vezi s postojanjem ili nepostojanjem poveznica s drugim predmetima koji su već pohranjeni u sustav za upravljanje predmetima.

Osim toga, opće ili strateške povratne informacije daju se putem izvješća o strateškim projektima, među ostalima i onima kao što su godišnja izvješća Eurojusta i strateškim projektima o *jačanju djelovanja Eurojusta u predmetima trgovanja drogom*³¹ i *trgovanja ljudima*³² itd.

Pristup nacionalnog centra sustavu za upravljanje predmetima (CMS)

U skladu s člankom 16. Odluke o Eurojustu, Eurojust je uspostavio sustav za upravljanje predmetima (CMS) sastavljen od privremenih radnih datoteka i indeksa koji sadrže osobne i druge podatke. Ispravno funkcioniranje CMS-a važan je temelj za rad Eurojusta i on neprestano ulaže napore za njegovo poboljšanje.

Nacionalni članovi, njihovi zamjenici i njihovi pomoćnici, osobe iz ENCS-a iz članka 12. stavka 2., u mjeri u kojoj su povezane sa sustavom za upravljanje predmetima u skladu s člankom 12. stavkom 6. te ovlašteno osoblje Eurojusta mogu, u svrhu postizanja ciljeva Eurojusta i u okviru ograničenja koja su predviđena u člancima 16., 16.a i 16.b imati pristup osobnim podacima koje obrađuje Eurojust / zaštićenom dijelu CMS-a.

Niz država članica nije primijenio pristup CMS-u članova ENCS-a jer je za omogućavanje tog pristupa potrebno provesti znatne tehničke promjene u primjeni CMS-a.

³¹ 11483/12 COSI 45 ENFOPOL 193 CORDROGUE 45 COPEN 143 CRIMORG 77 (izvješće Eurojusta u kojem su objedinjeni rezultati strateškog projekta o jačanju djelovanja Eurojusta u predmetima trgovanja drogom i trgovanja ljudima).

³² 17004/12 GENVAL 90 DROIPEN 176 JAIEX 119 RELEX 1099 JAI 854 COSI 127EUROJUST 108 (strateški sastanak Eurojusta o trgovini ljudima – izvješće o ishodu).

PREPORUKA br. 11

- a) Eurojust i države članice trebali bi ubrzati primjenu pristupa CMS-u na nacionalnoj razini kako bi bili u skladu s člankom 12. stavkom 5. Odluke o Eurojustu.**
- b) Tehničke uvjete za omogućavanje pristupa CMS-u nacionalnim članovima novih država članica EU-a trebalo bi osigurati od datuma pristupanja EU-u.**

EPOC IV započeo je 1. travnja 2009. i u ožujku 2012. zajedno s Eurojustom i deset partnera (osam država članica) uz financijsku potporu Komisijinog programa ISEC. Softver EPOC uveden je u sustav za upravljanje predmetima Eurojusta 2004. godine. Projekt je daljnji razvoj softvera EPOC kako bi se omogućila razmjena informacija s nacionalnim sustavima za upravljanje predmetima i promicanje uporabe u državama članicama.

Odluka o Eurojustu iz 2009. konsolidirala je postojeći režim zaštite podataka u Eurojustu uključivši u tekst sadržaj niza odredbi o pravilima o zaštiti podataka u odnosu na obradu podataka u CMS-u. Prijenos u treću državu ili druge međunarodne organizacije podliježe posebnim pravilima, što između ostalog zahtijeva izričitu suglasnost za prijenos podataka od strane nacionalnog člana države članice koja je „vlasnik” informacije.

PREPORUKA br. 12

Stalno povećanje razmjene podataka (što uključuje razmjenu na temelju članka 13. koja ne obuhvaća (nužno) trenutni zahtjev za pomoć/djelovanje) naglašava potrebu za konsolidacijom režima zaštite podataka u Eurojustu kako bi se olakšalo tu razmjenu.

Ocjenjivanjem je utvrđeno da je mali broj država članica uspostavio sigurnu vezu između nacionalnih tijela i Eurojusta. Države članice potiču se da čim prije uspostave sigurnu vezu.

PREPORUKA br. 13

Države članice i Eurojust trebali bi čim prije ispuniti potrebne tehničke zahtjeve kako bi se uspostavilo sigurnu vezu s Eurojustom.

5.3 OPERATIVNI ASPEKTI

Dodjela predmeta Eurojustu, Europskoj pravosudnoj mreži ili drugim tijelima

Zaključci ocjenjivanja ukazuju na to da u praksi postoje poteškoće kod odlučivanja treba li određeni predmet uputiti EJNI-u ili Eurojustu. Osnovne smjernice dobro su poznate: primjerice da Eurojust treba kontaktirati za operativni rad u složenim ili vrlo hitnim predmetima u kojima je potrebno koordinirati istrage i sudske postupke, dok je EJNI mreža kontaktnih točaka i stoga ima fleksibilniju strukturu s ciljem olakšavanja izravnog kontakta među stručnjacima kada je riječ o manje složenim predmetima (npr. za informacije o nadležnim tijelima u državama članicama itd.).

U nekoliko se pojedinačnih izvješća ukazuje na to da bi trebalo razviti jasne smjernice. Više država članica već je razradilo interne smjernice i/ili upute o raspodjeli predmeta između EJNI-a i Eurojusta. Odgovori prikupljeni tijekom ocjenjivačkih posjeta pokazuju da stručnjaci biraju pomalo nasumce: ili onu „instancu” koju najbolje poznaju ili onu s kojom su imali dobra iskustva u prethodnom radu.

EJN i Eurojust izdali su dokument koji je izradila radna skupina EJN-a i Eurojusta (JTF)³³ „Pomoć u međunarodnoj suradnji u kaznenim stvarima za stručnjake – što možemo učiniti za vas?“, koja je predstavljena na plenarnoj sjednici EJN-a 24. lipnja 2014.³⁴ Dokument također obuhvaća upotrebu ENCS-a. Dokument je u lipnju 2014. dostavljen Radnoj skupini Vijeća za suradnju u kaznenim stvarima (COPEN) u vezi s raspravom o članku 39. te s njim povezane uvodne izjave (24) nacrtu Uredbe o Eurojustu.

³³ JFT je uspostavljen 2010. kako bi se usmjerilo na savjetovanje i komplementarnost između Eurojusta i EJN-a te kako bi se rješavalo probleme s kojima se sreće u provedbi odluka.

³⁴ 11233/14 EUROJUST 118 EPPO 30 CATS 90 COPEN 175 CODEC 1517 „Pomoć u međunarodnoj suradnji u kaznenim stvarima za stručnjake. Europska pravosudna mreža i Eurojust – što možemo učiniti za vas?“, u kojem se nalazi više korisnih poveznica na različite internetske stranice. Prema dokumentu tajništva EJN-a taj će dokument biti preveden na sve jezike EU-a i bit će dostupan putem internetskih stranica EJN-a i Eurojusta.

Prema odgovorima Eurojusta na upitnik u Eurojustu su „*razvili različite prakse ovisno o predmetu: neki nacionalni uredi imaju običaj obavještavati nacionalna tijela da su se u tom slučaju mogli obratiti EJNI-u, drugi odmah upućuju na kontaktnu točku EJNI-a, dok su pak ostali razvili bliske kontakte sa svojim kontaktnim točkama EJNI-a i nacionalnim dopisnicima za EJNI*”. Odgovori država članica to potvrđuju. Tijela i stručnjaci često koriste „tijelo” koje najbolje poznaju i s kojim su imali dobra iskustva. U slučaju hitnih ili osjetljivih pitanja kojima bi se obično trebao baviti EJNI, često ih se radije uputi Eurojustu.

Opće je poimanje da je važno obratiti se samo jednom tijelu kako bi se izbjeglo stvaranje zbrke i udvostručavanje napora.

PREPORUKA br. 14

Dokument koji su zajedničkim snagama izradili Eurojust i EJNI³⁵ trebalo bi „formalizirati”, usvojiti i prevesti na sve jezike te bi on trebao poslužiti kao osnova za razradu nacionalnih smjernica za obraćanje EJNI-u ili Eurojustu. Eurojust i EJNI trebali bi prikupiti nacionalne prakse te ih objaviti i poticati da ih se koristi na europskoj razini.

Slučajevi povezanih sa zadaćama Eurojusta kada djeluje preko svojih nacionalnih članova (članak 6.)

Mnogi nacionalni članovi kao odgovor u upitniku te tijekom ocjenjivačkih posjeta naveli su da je njihov način rada poprilično neformalan. Redovito su zapimali i postavljali neslužbene zahtjeve, a dobivene informacije u većini slučajeva bile su dovoljne. Neki su (čak) smatrali da je razlika između „službenih” i „neslužbenih” zahtjeva umjetna, pogotovo stručnjaci iz manjih država članica.

Bitan element u svakodnevnom radu je odgovaranje na zahtjeve zaprimljene preko telefona ili putem e-maila. Zbog neformalne prirode ove razmjene informacija nacionalni centri općenito ne vode statističku evidenciju. Statističku evidenciju, međutim, u određenoj mjeri vodi Eurojust.

Ako se zahtjev odnosi na pravosudna tijela druge država članice, obično se jedan nacionalni centar obraća drugome, koji će onda nakon toga kontaktirati svoja nacionalna/domaća tijela.

³⁵ Vidi bilješku 34.

PREPORUKA br. 15

Eurojust se poziva da razmisli o tome kako stvarni obujam posla nacionalnih članova i nacionalnih centara može biti transparentniji.

Slučajevi povezani sa zadaćama Eurojusta kada djeluje kao kolegij (članak 7.)

Općenito se smatra da službeni zahtjevi na temelju članka 7. nisu potrebni zbog toga što je u pogledu operativnih pitanja većina kontakata izravna i neformalna te se većinom radi o stalnom dijalogu između nacionalnih članova Eurojusta i pravosudnih tijela i tijela kaznenog progona.

U pogledu članka 7. stavaka 2. i 3. Eurojust još nije izdao neobvezujuća mišljenja. Sukobe nadležnosti i opetovana odbijanja ili teškoće oko izvršavanja zahtjeva za pravosudnu suradnju općenito se može spriječiti ili ih riješiti u samom početku putem neformalnih savjetovanja u koja su uključeni nacionalni centri i dotična tijela, ili na koordinacijskim sastancima ili putem suradnje u zajedničkim istražnim timovima. Kolegij Eurojusta (međutim) usvojio je interne smjernice za primjenu članka 7. stavaka 2. i 3.

U pogledu članka 8. Odluke o Eurojustu, Eurojust nikada nije zaprimio obavijest o slučajevima u kojima su nacionalna nadležna tijela odlučila da neće ispuniti službeni zahtjev Eurojusta na temelju članaka 6. i 7.

Praktično iskustvo u vezi s koordinacijskim sastancima

Odgovori država članica bili su isti: smatra se da su koordinacijski sastanci koristan instrument koji stručnjacima (predstavnicima pravosudnog sustava i tijela za izvršavanje zakona) omogućava izravnu razmjenu informacija u (povezanim) istragama. Osobito se cijeni tumačenje koje nudi Eurojust. Tijekom ocjenjivačkih posjeta predstavljani su primjeri dobrih rezultata, odnosno „priče o uspjehu”, a često su ih predstavila lokalna tijela koja su bila uključena, riječ je o slučajevima u kojima je Eurojust djelovao kao posrednik što je dovelo do učinkovitije suradnje u koju je utrošeno manje vremena nego u „uobičajenu” suradnju. Eurojust ima mogućnost organiziranja sastanaka kako bi se osmislila zajednička strategija i koordinirala djelovanja različitih nacionalnih tijela (planiranje istovremenih uhićenja, pretresa, zapljene imovine). Treba na umu imati mogućnost da se okupi još više relevantnih aktera poput predstavnika pravosudnih tijela trećih zemalja, Europolu i OLAF-a. Broj koordinacijskih sastanaka u zadnjih pet godina stalno se povećavao (u 2013. bilo ih je ukupno 206).

Neke države članice izrazile su želju da se više koordinacijskih sastanaka održi „lokalno”, izvan Haaga, zbog ograničenih resursa (sada Eurojust pokriva troškove smještaja u Haagu i putne troškove za dva sudionika iz svake države članice), ali i zbog činjenice da regionalni sastanci koji se organiziraju izvan Eurojusta i u koje su često uključene susjedne zemlje koje nisu u EU-u imaju[...] mnoge prednosti. Regionalni sastanci značajno doprinose olakšavanju rada na predmetima međunarodne pravne pomoći jer velik broj tih predmeta zahtjeva suradnju s određenim brojem susjednih zemalja.

Još jedan učinkovit i relativno novi instrument je mogućnost da se uspostavi koordinacijski centar unutar Eurojusta za koordinaciju istovremenih djelovanja pravosudnih i policijskih tijela te prema potrebi carinskih tijela³⁶. Međutim, često se događa da se na redovnim koordinacijskim sastancima Eurojusta nacionalna tijela dogovore o provođenju zajedničkih djelovanja.

U pogledu koordinacijskih sastanaka većina država članica izrazila je želju za izradom smjernica o strukturi i razmjeni informacija te obvezama u pogledu povjerljivosti, primjerice nisu bile sigurne da li je izrađen sažetak ishoda sastanaka i smije li ga se otkriti tužiteljstvu i odvjetništvu, itd., a Eurojust je pojasnio da se unutar Eurojusta radilo na tom pitanju te da je kao rezultat toga Kolegij usvojio Smjernice o povjerljivosti i otkrivanju u okviru koordinacijskih sastanaka. No to još nije dovoljno te je potrebno raditi na tom pitanju.

PREPORUKA br. 16

a) Eurojust bi trebao preispitati svoje smjernice za koordinacijske sastanke i utvrditi uvjete za sazivanje koordinacijskog sastanka, planiranje takvog sastanka, njegovo održavanje i nastavni postupak. Time bi se također trebao obuhvatiti okvir za razmjenu informacija i korištenje njima, uzimajući u obzir potrebu za pribavljanjem suglasnosti svih stranaka, ako su te informacije dopuštene u bilo kojem pravnom postupku u predmetnim državama članicama itd. Te bi smjernice trebalo poštovati.

³⁶ U 2013. održano je sedam koordinacijskih centara. U većini njih bili su uključeni pokretni ured Europolu ili ured za vezu Europolu kako bi se ojačala suradnja između te dvije agencije.

b) Osim što se može razmisliti o organiziranju sastanaka izvan Eurojusta, također bi se moglo razmisliti o videokonferencijama kao alternativnim mogućnostima u slučajevima u kojima je teško okupiti relevantne aktere za koordinacijske sastanke i/ili u kojima su resursi ograničeni.

c) Eurojust bi trebao osigurati uspostavu prikladnog mehanizma za nastavno djelovanje kako bi se pratilo korištenje koordinacijskih sastanaka i ocijenili njihovi rezultati.

Uporaba stalne koordinacijske jedinice (SKJ)

Ova funkcija osnovana je u lipnju 2011. Ocjenjivački posjeti pokazali su da većina država članica nikad nije zaprimila zahtjeve nacionalnih tijela obrađene putem SKJ-a, većinom zbog činjenice da su oni – odnosno nacionalni član / zamjenik / pomoćnih i/ili kontaktne točke EJN-a, već bili „dežurni” izvan uobičajenog radnog vremena i moglo ih se kontaktirati primjerice na njihov nacionalni broj mobitela prije uspostave SKJ-a. Samo je vrlo mali broj stručnjaka izrazilo imalo oduševljenja njime.

SKJ će također biti ocijenjen putem vanjske ocjene Eurojusta o kojoj će se odlučiti tijekom 2014.

PREPORUKA br. 17

Ako se za polazišnu ideju uzme da bi Eurojust trebao biti dostupan u sva doba dana te da bi u hitnim slučajevima trebao moći djelovati izvan radnog vremena, nacionalni centri trebali bi imati potrebnu fleksibilnost ili tako da ostanu spojene na jedinstvenu kontaktnu točku pri SKJ-u ili tako da sami budu dostupni 24 sata na dan i 7 dana u tjednu preko mobitela.

Suradnja s agencijama EU-a i drugim tijelima

Odnosi sa Zajednicom ili institucijama, tijelima i agencijama povezanim s Unijom uređena je člankom 26.: *U mjeri u kojoj je važno za obavljanje njegovih zadaća, Eurojust može uspostavljati i održavati suradnju s institucijama, tijelima i agencijama osnovanima Ugovorima o osnivanju Europskih zajednica ili Ugovorom o osnivanju Europske unije ili na temelju tih ugovora. Eurojust uspostavlja i održava suradnju najmanje sa: Europolom; OLAF-om; Europskom agencijom za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (Frontex); Vijećem, posebno njegovim Zajedničkim centrom za krizna stanja.*

Eurojust redovito surađuje (putem sastanaka) s Europolom i na strateškoj i na operativnoj razini³⁷. Eurojust je u radu na predmetima imao koristi od sudjelovanja Europola u 53 predmeta i 75 koordinacijskih sastanaka tijekom 2013. Prednost radne razmjene informacija očita je u suradnji s Europolom u radu na predmetima. Eurojust je uključen u većinu Europolovih analitičkih radnih datoteka.

OLAF je ključan u predmetima u kojima je riječ o prekograničnoj prijevarama, korupciji i drugim kaznenim djelima koja utječu na financijske interese EU-a. Međutim, iskustva država članica u radu s OLAF-om i dalje su ograničena. Operativna suradnja između Eurojusta i OLAF-a nažalost još je ograničena.

U pogledu suradnje s FRONTEX-om 18. prosinca 2013. potpisan je Memorandum o razumijevanju s Eurojustom.

³⁷ Očekuje se da će se Eurojust preseliti u nove prostore u 2015. te će biti bliže Europolu.

PREPORUKA br. 18

U više država članicama među stručnjacima treba povećati svijest o postojećim pravnim instrumentima, mehanizmima suradnje i tijelima EU-a. Treba ojačati suradnju u okviru Europol, Eurojusta, EJA-a i OLAF-a te treba promicati mogućnost i potencijal za davanje dodane vrijednosti u istragama i objasniti to stručnjacima, a osobito službenici tijela kaznenog progona i tužiteljima.

Suradnja s trećim zemljama

U Zaključcima Vijeća o godišnjem izvješću Eurojusta za 2013. pozdravljaju se inicijative koje je Eurojust poduzeo kako bi se razvila suradnja s trećim zemljama i drugim tijelima EU-a.

„Primjećuje da Eurojust još nije iskoristio mogućnosti predviđene Odlukom o Eurojustu da uputi suca za vezu u treću zemlju...”. Tijekom šestog kruga ocjenjivanja više država članica potvrdilo je da postoji potreba za tim i da bi to bilo korisno.

Eurojust ima kontaktne točke u otprilike 30 trećih zemalja, što uključuje u Argentini, Brazilu, Indiji, Tajlandu, Ruskoj Federaciji i Ukrajini. Nadalje, Eurojust ima sporazume o suradnji s Norveškom, SAD-om, Islandom, Švicarskoj, bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom i Lihtenštajnom. Usto su u Eurojust upućeni državni odvjetnici za vezu iz Norveške i SAD-a. U prosincu 2009. sklopljen je memorandum o razumijevanju između mreže Iber RED i Eurojusta, a više država članica spomenulo je kako je on vrlo koristan.

Potvrđeno je da državni odvjetnici za vezu i kontaktne točke djeluju kao važni mostovi prema trećim zemljama,

kao „jedinstveni šalter” između država članica i trećih zemalja u pravosudnoj suradnji u predmetima čije veze prelaze granice EU-a.

PREPORUKA br. 19

U skladu s Zaključcima Vijeća o godišnjem izvješću Eurojusta za 2013., Eurojust bi trebao dodatno istražiti mogućnost za upućivanje suca za vezu u neke od najvažnijih trećih zemalja.

Tijekom ocjenjivanja države članice koje su se nedavno pridružile EU-u istaknule su da korist povezivanja s Eurojustom i EJP-om kao promatrač prije pristupanja EU-u.

PREPORUKA br. 20

Zemljama kandidatkinjama i zemljama pristupnicama trebalo bi omogućiti dodjeljivanje statusa promatrača te upućivanje suca za vezu u Eurojust prije pristupanja EU-u, pod uvjetom da postoji sporazum o suradnji.

Praktično iskustvo u pogledu posebnih istražnih tehnika

Zajednički istražni timovi (ZIT-ovi) često se koriste, a u većini država članica broj ZIT-ova se povećao. Kao i za koordinacijske sastanke za ZIT-ove se smatra da su učinkovit i koristan instrument u prekograničnim istragama kojim se sve više koristi (u 2013. 102 ZIT-a primila su financijsku potporu Eurojusta)³⁸.

U skladu s člankom 9.f „*Nacionalni članovi imaju pravo sudjelovati u zajedničkim istražnim timovima, kao i u njihovom osnivanju, u skladu s člankom 13. Konvencije o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima između država članica Europske unije ili Okvirnom odlukom Vijeća 2002/465/PUP od 13. lipnja 2002. u pogledu njihove države članice. Međutim, države članice mogu sudjelovanje nacionalnog člana učiniti podložnim suglasnosti nadležnog državnog tijela.*

³⁸ Od toga su 42 bila novi ZIT-ovi, a ostalih 60 ZIT-ovi iz prijašnjih godina, što predstavlja povećanje od 62 u odnosu na 2012. Eurojust je pružio financijsku potporu 34 ZIT-a u 2013., što predstavlja povećanje u usporedbi s prethodnim godinama.

Nacionalni članovi, njihovi zamjenici i pomoćnici pozivaju se sudjelovati u svim zajedničkim istražnim timovima koji se odnose na njihovu državu članicu i za koje Zajednica osigurava financiranje u skladu s primjenljivim financijskim instrumentima. Svaka država članica utvrđuje sudjeluje li nacionalni član u zajedničkom istražnom timu kao nacionalno nadležno tijelo ili u ime Eurojusta.”

Predložak sporazuma za uspostavu ZIT-ova odobren je već 2003.³⁹ Taj predložak ažuriran je 2010.⁴⁰ uslijed činjenice da je od 2003. uspostavljen značajan broj ZIT-ova te uzimajući u obzir zaključke mreže stručnjaka za ZIT-ove te primjere najbolje prakse.

Na temelju prijedloga tajništva mreže ZIT-ova ona je prošle godine odobrila oblik i sadržaj predloška za ocjenjivanje ZIT-ova^{41 42}. Očekuje se da će ocjenjivanje ZIT-ova poboljšati i ojačati njihovu upotrebu i djelovanje u državama članicama. U lipnju 2013. pokrenuto je „ograničeno područja mreže ZIT-ova” koje je imenovanim nacionalnim stručnjacima dostupno kao dio internetske stranice Eurojusta, a trebalo bi služiti kao platforma za komunikaciju među stručnjacima i kao potpora razmjeni znanja, najboljih praksi i stečenih iskustava.

³⁹ SL C 197, 12.7.2000., str.3.

⁴⁰ SL C 70, 19.3.2010., str. 1.

⁴¹ 7259/14 GENVAL 15 CRIMORG 24 EUROJUST 55 EUROPOL 64 EJM 37 COPEN 79 ENFOCUSTOM 34 (Zaključci devetog godišnjeg sastanaka nacionalnih stručnjaka o zajedničkim istražnim timovima održanog 27. i 28. lipnja u Haagu). Ocjenjivački obrazac sadržavao je pitanja poput: Kako utvrđujete koji su predmeti prikladni za zajednički istražni tim? Kako olakšavate pokretanje paralelnih istraga u različitim uključenim zemljama prije uspostave zajedničkog istražnog tima? Nakon što uspostavite zajednički istražni tim, kako se razmjenjuju informacije i dokazi? Kako se koordiniraju i provode istražne mjere? Kako se osigurava prihvatljivost dokaza u različitim zemljama? Kakvu je dodana vrijednost zajedničkog istražnog tima za istragu i kazneni progon u predmetu?

⁴² Jedna država članica razvila je prilagođeni predložak sporazuma koji u obzir uzima sve posebnosti nacionalnog pravnog okvira, kao i praktične probleme koji su uočeni u prijašnjim iskustvima sa ZIT-ovima.

PREPORUKA br. 21

- a) Eurojust bi trebao i dalje dodatno poticati korištenje ZIT-ova kao alata za pomaganje u istragama koje imaju prekogranični aspekt te među specijaliziranim stručnjacima podizati svijest o uslugama koje može pružiti: utvrđivanje prikladnih predmeta za uspostavljanje ZIT-ova, pružanje korisnih pravnih i praktičnih informacija, primjerice o nacionalnom zakonodavstvu, praktičkim preprekama i najboljoj praksi, pružanje pomoći u sastavljanju sporazuma o ZIT-u i operativnih planova djelovanja te sudjelovanje u ZIT-u (za nacionalne članove Eurojusta), kao i određenu financijsku potporu i/ili opremu, kao što su mobilni telefoni. Državama članicama preporuča se da se više upotrebljavaju istrage sa ZIT-ovima i da prema potrebi pozivaju OLAF da sudjeluje u ZIT-u u predmetima povezanim sa zaštitom financijskih interesa EU-a, kao i Europol.
- b) U pogledu koordinacijskih sastanaka [...] **nadležna** tijela koja sudjeluju trebala bi pojasniti razlike na nacionalnoj razini u području otkrivanja i pravila o povjerljivosti prije uspostavljanja ZIT-a.
- c) EU bi trebao nastaviti promicati i olakšavati upotrebu ZIT-ova pružanjem financiranja putem Eurojusta. Treba pojasniti mogućnost financiranja trećih zemalja koje sudjeluju u ZIT-ovima⁴³.

Bespovratna sredstva u okviru programa „Sprečavanje i borba protiv kriminala” (ISEC) istekla su u rujnu 2013. S financiranjem se nastavilo u okviru redovnog proračuna Eurojusta.

⁴³ Vidi nove smjernice za korištenje bespovratnih sredstava koje dodjeljuje Eurojust za potporu aktivnosti zajedničkih istražnih timova, koje postoje od siječnja 2014. (*ref.*).

Čini se da se ostale posebne istražne tehnike (PIT) koriste u puno manjoj mjeri.

Samo nekolicina nacionalnih članova ima ovlast za odobravanje i koordinaciju nadziranih isporuka u svojim državama članicama. U većini država članica ova ovlast je pravosudna ovlast (ili tužiteljska ili sudska), a neke države članice ovu su ovlast dodijelile policiji.

Osposobljavanje i podizanje svijesti

Većina država članica već pruža opsežna osposobljavanja i podizanja svijesti u pogledu Eurojusta i EJP-a.

Stručnjacima zaduženima za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima osposobljavanje, što uključuje jezično osposobljavanje, bi trebalo biti na raspolaganju u cijeloj zemlji, pogotovo u zemljama velike zemljopisne površine, kako bi se osiguralo da osposobljavanje i podizanje svijesti ne bude bazirano samo u glavnom gradu i/ili samo na središnjoj razini.

Moduli izobrazbe o Eurojustu, dugoročna pravosudna pripravništva koja su dostupna tužiteljima i sucima, upućivanja, što uključuje kratkoročne module pri Eurojustu dobri su primjeri načina na koje je moguće poboljšati osposobljavanje.

Države članice trebale bi osigurati proračunska sredstva za jezično osposobljavanje za stručnjake, osobito one koji su uključeni i pružanje uzajamne pravne pomoći.

PREPORUKA br. 22

- a) Države članice trebale bi nastaviti s naporima i ojačati ih u pogledu osposobljavanja i podizanja svijesti među sucima, tužiteljima i pravosudnim policijskim tijelima o nadležnostima i aktivnostima Eurojusta i EJA-a.
- b) Kao dio toga one države članice koje to još nisu učinile potiče se da razmisle o prednostima uspostave posebne nacionalne internetske stranice (intranet za stručnjake za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima) koja bi na jednom mjestu imala sve relevantne informacije o pravnim tekstovima, uputama, smjernicama i drugim dostupnim alatima koja bi bila korisna na nacionalnoj razini, a da se ne duplicira internetska stranica EJA-a. Trebalo bi širiti informacije o Eurojustu i EJA-u, među ostalim kontaktne podatke nacionalnog člana, kontaktne točke EJA-a i članova ENCS-a.
- c) Sve države članice trebale bi uspostaviti programe za osposobljavanje te stručnjacima pružiti mogućnost da u njima sudjeluju i poticati ih na to. Osposobljavanje bi u mjeri u kojoj je to moguće trebalo provoditi zajedno sa svim akterima koji igraju ulogu u uzajamnoj pravnoj pomoći i suradnji u uzajamnom priznavanju
- d) Moglo bi se razmisliti i o privremenim razmjenama zaposlenika u svrhe osposobljavanja. Neke države članice u svrhe osposobljavanja šalju upućene nacionalne stručnjake u Eurojust. Slanje tužitelja kako bi sudjelovali u kratkoročnim upućivanjima i pripravnštvima u Eurojustu pomoglo je u podizanju svijesti o radu Eurojusta na razini država članica.
- e) Tajništvo EJA-a trebalo bi poraditi na nedostacima u pogledu pristupačnosti internetske stranice Europske pravosudne mreže. EJA bi trebao redovito ažurirati pravosudne alate koji su dostupni na njegovoj internetskoj stranici, a osobito Pravosudni atlas. EJA bi trebao omogućiti osposobljavanje u pogledu e-alata.

PREPORUKA br. 23

Ocjenjivanje je pokazalo da su „putujuća događanja” i „promotivne turneje” učinkoviti načini kojima se mnoge države članice koriste za širJN-a. S tim bi trebalo nastaviti.

U šestom krugu uzajamnog ocjenjivanja u mnogim izvješćima istaknut je problem loše kvalitete prijevoda europskih uhidbenih naloga i nedovoljnih prevoditeljskih resursa na nacionalnoj razini⁴⁴. Zato bi trebalo istražiti mogućnost uspostavljanja prevoditeljskog odjela na razini EU-a za te svrhe koji bi bio na raspolaganju tijelu izdavatelju 24 sata na dan i sedam dana u tjednu. Prevoditelji bi trebali biti specijalisti za ta pitanja i trebali bi biti dostupni većinom za hitne slučajeve. To bi olakšalo izvršavanje zahtjeva za europski uhidbeni nalog i pružanje uzajamne pravne pomoći, povećalo brzinu i osiguralo točnu terminologiju.

PREPORUKA br. 24

- a) Komisija, Eurojust i Europska pravosudna mreža trebale bi proučiti mogućnosti da za informacije sadržane na alatima EJN-ae i portala e-pravosuđe pruži prijevod na svim jezicima.**
- b) Eurojust se poziva da razmisli o tome kako poboljšati kvalitetu prijevoda, osobito gdje se to traži zbog hitnosti.**

⁴⁴ U 2013. Eurojust je zabilježio 217 predmeta u kojima je izvršen europski uhidbeni nalog. U članku 8. stavku 2. Okvirne Odluke Vijeća o europskom uhidbenom nalogu stoji da europski uhidbeni nalog mora biti preveden na jezik države članice izvršenja naloga. Rad na predmetima u Eurojustu pokazuje da postoji mnogo slučajeva s teškoćama u razumijevanju zaprimljenih prijevoda dokumenta, kao i problema s pokrivanjem troškova pri osiguravanju da su europski uhidbeni nalozi pravovremeno prevedeni prije nego što su izdani.

5.4 OPĆA ZAPAZANJA I ZAVRŠNE NAPOMENE

DALJNJE POSTUPANJE NAKON IZVJEŠĆA O OCJENAMA

Države članice se podsjećaju na daljnje postupanje koji je ključni dio preporuka svakog izvješća za pojedinu zemlju.

Kako je navedeno u svakom izvješću za pojedinu zemlju, države članice 18 mjeseci nakon ocjenjivanja trebale bi provesti daljnje preispitivanje preporuka danih u izvješću, te o napretku izvijestiti GENVAL (vrijeme usvajanja izvješća). Na dva uzastopna sastanka GENVAL-a 16. siječnja i 20. ožujka 2013. države članice raspravljale su o daljnjem postupanju nakon izvješća o ocjenama i zaključile da bi sadašnji sustav i postupak trebalo zadržati, uz manje izmjene⁴⁵.

Iz toga i iz prijašnjih ocjenjivanja proizlazi da ih države članice vide kao priliku da razmotre trenutačno domaće stanje i da poduzmu mjere za poboljšanje svojih sustava jer ocjenjivanje samo po sebi pruža inicijativu za to.

⁴⁵ 9154/1/13 REV 1 GENVAL 25.